

సిరివెన్నెల తరంగాలు

సిరివెన్నెల సీతారామశాస్త్రి

దాదాపు 12 సంవత్సరాల క్రిందట విడుదలైన సిరివెన్నెల సీతారామ శాస్త్రిగారి 'సిరివెన్నెల తరంగాలు' పుస్తకం మార్కెట్లో లభ్యం కానందున, అశేష అభిమానుల కోరిక మీద ఆ పుస్తకాన్ని సీరియల్ గా ప్రచురించడం జరుగుతోంది. ఇందుకు ప్రత్యేక అనుమతి నిచ్చిన 'కౌముది'కి ఆతీయ మిత్రులు సిరివెన్నెల సీతారామశాస్త్రిగారికి కృతజ్ఞతలు తెలియచేస్తున్నాం.

(క్రిందటి సంచికనుంచి కొనసాగింపు)

10

కుహు కుహుకుహుల

కోరస్: కుహు కుహు కుహుల కోయిలమ్మ కమ్మని కబురే చెప్పవమ్మా

కిలకిలకిలకిల చిలకమ్మ చక్కెర ఊసులు పలుకమ్మా

ఆమె: ఈ గాలి ఈ నేల వీటిని మించిన స్వర్గం వేరే కావాలా

పచ్చదనం పసుపుదనం మాకు సిరులమ్మా

మా పల్లెసీమ భూదేవి కుంకుమ

కోరస్: గిత్తల జోడి కట్టవె ఎంకి

పట్టర మేడి దున్నర దుక్కి

హైలెస్సో హైలెస్సో హైలో హైలెస్సో

ఆమె: కమ్ముకునే చీకటికి కమ్ముని జోలల ఊయల పాటలు పాడుతాం
 చేరుకునే వేకువకి రమ్ముని రంగుల ముగ్గుల బాటలు చూపుతాం
 ఏటి ఊయలలూగే పడవల సంగీతం
 జానపదముల సాగే పనిపాటల గీతం
 చల్లదనం తల్లిగుణం ఉన్న ఊరమ్మా
 మా పల్లెసీమ పంచేది ప్రేమ

|| ఈ గాలి ||

ఆమె: కోవెలలో పావురమే దేవుడు పంపిన దీవెన తానని అన్నది
 గుండెలలో నమ్మకమే చెట్టును పుట్టను భక్తిగ పూజిస్తున్నది
 నేల తల్లికి చేలే చీరలు నేస్తాయి
 మల్లె కొమ్మకి పూలై తారలు వస్తాయి
 నల్లదనం కల్లగుణం లేని మనసమ్మా
 మా పల్లెసీమ ముత్తైదువమ్మా

|| ఈ గాలి ||

**** *

(పెళ్ళి కానుక చిత్రానికి కీరవాణి సంగీత సారథ్యంలో చిత్ర పాడినది)

కనుగొంటి

పల్లవి : కనుగొంటి కనుగొంటి తుమ్మెదా... సినుకు

సలవంటి సిరునవ్వు తుమ్మెదా

ఇనుకొంటి ఇనుకొంటి తుమ్మెదా...సిరుకు

తునకంటి పలుకింటి తుమ్మెదా

తొటలో తుమ్మెదలు- పూలకొమ్మలన్నీ వీడి

పువ్వులాటి నీ సుట్టాతా - కమ్ముకుంటవే

ఏటిలో మీనాలన్నీ - సేపకళ్ళ సాంపే సూసి

పట్టలేని ఈసే పుట్టి- సిన్నబోతవే

నుదుటి బొట్టు సూస్తే - మొదటిపొద్దు కాంతి

మొలక నువ్వు సుస్తే - ఎన్నెలంత శాంతి

రేపూ మాపూ రెండూ నీ రూపూ రేకా అయితే

ఎట్టా తేలేనమ్మా - ఇది కలయో నిజమో అంటే ||కను||

పాలుగారు పాపాయికీ - ఆలయాన అమ్మోలికీ

అన్నిటా నీ పోలికే - ఒట్టు పెట్టనా...

కంచులో కామాక్షినీ - సీతనీ, మాలక్ష్మినీ

అనవాలు సెప్పాలంటే - నిన్ను చూపనా...

కొండపల్లి బొమ్మ - బొండు మల్లె కొమ్మ

ఎంత మంచిదమ్మ - నిన్ను కన్న జన్మ

గుండే నిండదమ్మ - ఈ రెండే కళ్ళు వుంటే

చింతే వుండదమ్మ - కళ్యారా సూస్తు వుంటే ||కను||

**** *

(చిలకపచ్చ కాపురం చిత్రానికి విద్యాసాగర్ సంగీత సారధ్యంలో బాలు పాడినది)

గోదావరిలో ఈతకు

పల్లవి: గోదావరిలో ఈతకు వచ్చిన నింగి చందమామా

నాకనులు కలువలై విరిసేలా కనిపించు కన్నెమోమా
 లేతపోయగాన్ని తడిమి నీటి కడవ పాపం మేను మరచి వుంది
 లేని నడుము మీద తాను నిలిచాననుకుంది
 నేలకి ఎప్పుడూ తెలియదుగా ఆ లేత పాదాల స్పర్శ
 వేల హృదయాలు పరుచుకుంటాయి ఆమె కాలికీ ఇలకీ మధ్య
 అలా అలా అలా చెలియ నడిచే వేళ
 ఆ లయలకు లయే కదా పడిలేచే ప్రతి అల
 ఊరేగే ఊహల కెవరూ సంకెళ్ళను వెయ్యలేరని అంటే అది అసత్యం
 ఊగే ఆ కురులకు మధ్య చిక్కుకున్న ఉహలనడుగు తెలుస్తుందిసత్యం
 ఆ కోల కళ్ళలో నీలమను చీసి చీకటికి సిగ్గేసి చిన్నబోయింది
 కాటుకై గడపలో ఆగిపోయింది
 ఆ నుదుట చెమరించు ప్రతి చెమట ముత్యం
 ఎదలోన జడివాన మొదలైన సాక్ష్యం
 ముళ్లనైన పువ్వులుగ మార్చే సుకుమారం
 ఆ పెదవులు పంచుతాయి తిట్లకైన తియ్యదనం

అతడు: మెల్లగా ఊయలే ఊపే గోదారి

చల్లగా డోలలే పాడే ఈ గాలి
 అమ్మ ఒళ్ళో విడిచిన పసితనాన్ని
 ఊహకైనా మిగలని జ్ఞాపకాన్ని
 ఇవాళ నాకు గురుతు చేయగా...

||మెల్లగా||

క్షేమమా నాయనా అన్నవి ఈ చేలు
 నేస్తమా చేరుకో అన్నవి ఈ పూలు
 సాంతమేమో నాకీ పలసరాలు
 పాతవేమో పిలిచే పలచయాలు
 ఏనాటి జన్మబంధమో ఇటి...

||క్షేమమా||

**** *

(రుక్మిణి చిత్రానికి విద్యాసాగర్ సంగీత సారధ్యంలో బాలు పాడినది)

రుక్మిణి అనే సినిమాలో విద్యాసాగర్ సంగీత దర్శకత్వంలో పినిశెట్టి రవిరాజుగారు నా చేత పాటలు రాయిస్తూ మొదటి సారి హీరో హీరోయిన్‌ని చూసినప్పుడు అతని మనసులో ఒక మృదువైన, దివ్యమైన అనుభూతి కలుగుతుంది. దీన్ని హిందీ షాయిరీల్లాగా రెండేసి లైన్లు - మొదటి లైను ఓ అందమైన భావం ఉంటుంది. ఆ అందమైన భావానికి రంగులద్దుతూ ఓ మెరుపులా మెరుస్తూ వస్తుంది రెండో లైను. ఇది ఉర్దూ సంప్రదాయం. ఉర్దూ, హిందీ భాషల్లోనే స్వతఃసిద్ధంగా ఓ లాలిత్యం సౌందర్యం వున్నాయి. తెలుగు భాష గంభీరమైనది. చాలా డిగ్నిటీతో కూడుకున్నది. ఇందులో చాలా బలమైన భావాలు చాలా చెప్పొచ్చు. హిందీ, ఉర్దూ భాషకి ఫోనెటిక్ సౌందర్యం, లాలిత్యం, మంజులత్వం, మృదుత్వం ఇవి చాలా ఎక్కువగా ఉంటాయి. వాళ్ళ భావాలు సీతాకోక చిలకల్ని చేతుల మీద ఆడిస్తున్నట్టుగానో, ఎగురుతున్న దూది పింజెల మధ్య తిరుగాడుతున్నట్టుగానో లలితమైన అనుభూతిని కలిగిస్తాయి. నాకు చాలా కాలంగా మనసులో ఒక కోరిక వుండేది. ఇంత మృదువుగా తెలుగులో రాయడం సాధ్యపడదా అని. ఎప్పుడైతే ఈ అవకాశం వచ్చిందో, ఆ అమ్మాయిని వర్ణిస్తూ ఆరేడు భావాలు, దాశరథి గారి "గాలిబ్" షాయిరీలు అనువాదాల ప్రేరణతో ఓ ప్రయత్నం చేశాను. ఈ ప్రయత్నంలో పరిపూర్ణంగా విజయవంతం అయ్యాను అని నేననుకోవడంలేదు. కాని, ఈ ప్రయత్నం ఎలాంటిదో ఓ సారి పైన చూడండి.

పల్లవి: క్లంగ్ క్లంగ్! క్లంగ్ క్లంగ్! తొలి తొలి చినుకు తొలకల పలుకు

క్లంగ్ క్లంగ్, క్లంగ్, క్లంగ్, తుళ్ళి తుళ్ళి పడుతూ తుంటల పరుగు

తరగలై నురగలై ఆటలై పాటలై

ప్రతి పెదవికి, తడి నవ్వులు తొడుగుతూ

ఝున్కు ఝున స్వరముల జడివాన వచ్చింది

పల్లవించే ఊహలెన్నో వెంట తెచ్చింది

చక్రవాకమై, పుడమి దేహమే ఈ చక్కరవాగును పిలుచుకొచ్చెనే

మెరుపు తీగలే, వాన వంతెనై మిన్ను మన్ను ఒకటి చేసినే

కల మబ్బులనే విడిచి హోరెత్తున వచ్చావా?

కనురెప్పలనే విడిచి, ఉప్పొంగిన కలవేనా?

చిరుచెమటలనే తుడిచి, ఓదార్చిన నెచ్చెలివా

చెమ్మ చెమ్మచెక్క మల్లెమొగ్గ ఆడిన చిత్తడివా

ప్రతి కొండ చినుకు తొడిగి చేసింది తాండవం

ప్రతి కొమ్మ చినుకు పొదిగి పెంచింది తడివరం

హరివిల్లు తనే ఫెళ్ళు మని రంగవల్లుల వెల్లువయ్యింది ||చక్ర||

మది చిలికి సుధల విందు రండి అణువణువుతో విందాం

శ్రుతి కలుపుకునే గాలి కంటుంతుంది గానగంధం

ఈ దివ్యగాన మధువు ఇలకు దింపుతోంది వర్షం

తడవండి తడిసి తొడుక్కోండి పులకింత హర్షం

ఈ భాద్రపదం పడితే అనందభైరవి

నులువెల్ల వెల్లి విరిసే సంపదల పల్లవి

దివిగంగ పొంగి దిగిన పొద్దు మన్ను స్వర్ణమైనది

||తొలి||

**** *

(ప్రేమంటే ప్రాణమిస్తా చిత్రానికి ఎ.ఆర్.రెహమాన్ సంగీత సారధ్యంలో బాలు పాడినది)

పాద్మేరాని లోకం

పల్లవి: పాద్మే రాని లోకం నీది

నిద్రే లేని మైకం నీది

పాపం ఏలాలి పాడాలి జాబిలి

అయినా ఏజోల వింటుంది నీ మది

వేకువనైనా వెన్నెలనైనా

చూడని కళ్ళే తెలిచేలా

ఇలా నిను లాలించేదా లేలేమ్మని..

మిత్రమా మిత్రమా మైకమే లోకమా

మెల్లగా చల్లగా మేలుకో నేస్తమా

||పాద్మేరాని ||

ఎన్నో రుచులు గల బ్రతుకుంది

ఎన్నో రుజువులతో పిలిచింది

చేదాక్కట్ నీకు తెలిసున్నది

రేయొక్కట్ నువ్వు చూస్తున్నది

ఉదయాలనే వెలి వేస్తానంటావా

కలకాలమూ కలలోనే ఉంటావా

నిత్యమూ నిప్పునే తాగినా తీరని

నీ దాహం తీర్చే కన్నీలిది

మిత్రమా మిత్రమా మైకమే లోకమా

మిత్రమా మిత్రమా శున్యమే స్వర్గమా

||పాద్మేరాని ||

నీలో చూడు మంచి మనసుంది
 ఏదో నాడు మబ్బు విడుతుంది
 వాల్మీకిలో ఋషి ఉదయించినా
 వేమన్నలో భోగి నిదులించినా
 మదిలో ఇలా రగలాలి ఓజ్జ్వల
 మలినాలనె మసిచేస్తూ మండేలా
 అగ్నిలో కాలినా స్వర్ణమై తేలదా
 నిను తాకిందేమో ఈ వేదన
 మిత్రమా మిత్రమా మట్టిలో రత్నమా
 మిత్రమా మిత్రమా మబ్బులో చంద్రమా ||పాద్యేరాని ||

(గోకులంలో సీత చిత్రంలో కోటి సంగీత సారధ్యంలో చిత్ర పాడినది)

ఈ పాట గోకులంలో సీత అనే చిత్రంలోనిది. దర్శకుడు ముత్యాల సుబ్బయ్యగారు. ఈ పాట చిన్నప్పట్నుంచి ధనమే తప్ప మమత, మమకారం, ప్రేమ, ఆదరణకు నోచుకోక స్వతసిద్ధంగా మంచితనం వున్నా అది ఎక్కడో అంతరాంతరంగాల్లో అణిగివున్న ఓ యువకుడు నిరంతరం మగువా, మధ్యం మధ్య వుంటూ, ఓ అమ్మయి సహచార్యంలో ఎక్కడో నిదురపోతున్న ఆ మానవత్వం మేలుకోవడం, తద్వారా తన మీద తనకే ఓ విధమైన అసహనం, జాలి, చిరాకు పుట్టి అలా ఆ మధ్యం మత్తులో ఓ రకమైన నిర్వేదనలో కళ్ళ నీళ్ళు పెట్టుకుంటూ వుండిపోతాడు. సాధరణంగా కళ్ళ నీళ్ళు పెట్టుకున్నవాళ్ళకి ఎవరైనా ఓదార్పు ఎలా ఇస్తారంటే 'ఫర్వాలేదు, నువ్వు పశ్చాత్తాపపడుతున్నవు కదా! ఇక మీద అంతా సరైపోతుంది' అంటారు తప్ప 'ఇంకా ఏడు! ఇలా ఏడిస్తే తప్ప నీకు నిజమైన శాంతి దొరకదు' అనరు. ఇదో విచిత్రమైన అప్రోచ్. ఇటువంటి అప్రోచ్ తోనే హీరోని హీరోయిన్ (పల్లవి, రెండు చరణాలు) ఓదారుస్తుంది. తనలోని కన్నీళ్ళే ప్రపంచంలో అన్నిటిని మించిన నేస్తాలవుతాయి అని చెప్తూ" మిత్రమా మిత్రమా మట్టిలో రత్నమా, మిత్రమా మిత్రమా మబ్బులో చంద్రమా' అని సంబోధిస్తుంది. ఎంతో సంఘర్షణకి గురిచేసి సానపెడితేనే తప్ప రాయి రత్నమవదు. ఆ రాపిడి మంచితే కాని, చెడుకి కాదు అని పోజిటివ్ కాన్సెప్ట్ తో చెప్పింది ఈ పాట.

మనసే మీటనా

పల్లవి: మనసే మీటనా చెలిమే చాటనా

తొలి చినుకంటి తెలుగింటి పాటతో

త్యాగరాయని భావాలనల్ల తీగసాగిన రాగాలమల్లి
 అన్నమాచార్యుని కీర్తనల తేలి దేవదేవుని లాలించు లాలి
 తేనెల కాణాచి మన తెలుగును చవిచూచి
 అమృతమేమి రుచి అనరేమి మైమరచి
 జగమేలే...పరమాత్మ ఎవలతో మొరలిడుదు
 తేటి పూలుకిచ్చి పులకించి పాటతో ... ||మనసే||

నన్నయాదుల తొలి తెలుగు మాట
 భరతగాధకు బంగారుబాట
 కృష్ణరాయని కనుసైగ వెంట
 భువనవిజయము సాగించెనంట
 పోతన మాగాణి శ్రీనాథుని మారాణి
 సాటిలేని బాణి మన జాను తెలుగువాణి
 నగరాజ ధర నీడు పరివారమెల్ల
 ఒగి బోధలు చెదెడివారలు
 జానపదములకీ నెరజాణ జావళికి
 తన లయలిచ్చి నడిపించు పాటతో....

||మనసే||

(తోకలేని పిట్ట చిత్రానికి ధర్మవరపు సంగీత సారథ్యంలో చిత్ర పాడినది)

పాటల పల్లకివై

పల్లవి : పాటల పల్లకిపై ఊరేగే చిరుగాలి
 కంటికి కనపడవేం నిన్నెక్కడ వెతకాలి
 నీతోడు లేనిదే శ్వాసకి శ్వాస ఆడదే
 నువ్వే చేరుకోనిదే గుండెకి సందడుండదే
 నీ కోసమే అన్వేషణ నీ రూపు రేఖలేవో ఎవలినడగాలి

నీలాల కనుపాప లోకాన్ని చూస్తుంది
 తన రూప తానెపుడూ చూపించలేనంది
 అద్దంలా మెరిసే ఒక హృదయం కావాలి
 ఆ మదిలో వెలుగే తన రూపం చూపాలి
 రెప్పల వెనక ప్రతి స్వప్నం ఆలకిస్తుంది
 రెప్పలు తెరిచే మెలకువలో కల నిదురిస్తుంది
 ఆ కలల జాడ కళ్ళు ఎవలినడగాలి

పొదాల్ని నడిపించే ప్రాణాల రూపేది
 ఊహాల్ని కదిలించే భావాల ఉనికేది
 వెన్నెల దారమా జాబిల్లని చేర్చుమా
 కోయిల గానమా నీ గూటిని చూపుమా
 ఏ నిమిషంలో నీ రాగం నా మది తాకింది
 తనలో నన్నే కలిగించి పయనిస్తూ ఉంది

ఆ రాగమెప్పుడు నాకు ఎదురుపడుతుంది

**** *

(నువ్వు వస్తావని చిత్రానికి ఎస్.ఎ. రాజ్ కుమార్ సంగీత సారథ్యంలో బాలు/ చిత్ర పాడినది)

రంగురంగురెక్కల

కోరస్: పొద్దున్నే ఎలిపోతే గోధూళి దాకా

పొద్దుట్టా గడిచేదే బంగాలి మావా

ముప్పొద్దులా సీతో ముచ్చెట్టె ఐతే

బువ్వట్టాగొస్తాదె సింగాలి భామా

పల్లవి: రంగురంగు రెక్కల సీతాకోకచిలకా - సీతాకోకచిలకా

తొటంతా తిరుగుతావమ్మా నీవు తీరికే లేక

ఈ కన్నె విలి దాకా ఏ గుండే మూగకేక

చేరుస్తున్నావో అది నీకైనా ఎలికా

||రంగు||

ఉలికి ఉలికి ఊహాలారేగి పిల్లగాలి ఊయలూగి

ఉండి ఉండి గుండెలుప్పొంగి కొండవాగులాగ పొంగి

సరసానికనువైన వరసేదా దొలికి

ఎవరి దలికి చేరాలని ఎవరు రాసినారో

నీ రెక్కలపై ఆ చుక్కల ప్రేమలేఖ

||రంగు||

మూసుకున్న మనసు ముంగిలిలో రంగువల్లులెన్నో వేసి

వెలుగురాని వయసు వాకిలిలో వెండి మొక్కలే వేసి

కనువిందు కలిగించు తిరణాల లిపిలో

జన్మముడులు చదవమన్న బ్రహ్మారాత ఏమో

సీరెక్కలపై ఆ చుక్కల ప్రేమలేఖ

||రంగు||

**** *

(అల్లుడుగారు వచ్చారు చిత్రంలో కీరవాణి సంగీత సారథ్యంలో కీరవాణి పాడినది)

ఇది అల్లుడు గారొచ్చారు అన్న సినిమాలోనిది. సంగీతం- కీరవాణిగారు. ఈ పాట తెలుగు భావకవిత్వంలో ఒక పాటలాగ సినిమా సన్నివేశం ఏదైనా, ఒక సీతకోకచిలుక రెక్కల మీదున్న ఆ రంగు రంగు చుక్కలు, ఎవరో ఎవరికో రాసినటువంటి ప్రేమలేఖల అన్న భావ చిత్రికరణతో రాసిన గీతమిది.

అలాగే సీతకోక చిలకంటే నాకింకో పాట గుర్తొస్తోంది 'ఓ సీతకోక చిలుకా, నాకో సాయం చేస్తావా' హైదరాబాదు లాంటి మహానగరాన్నుంచి కోనసీమవరకు ఒక వ్యక్తి ప్రయాణం చేస్తున్నడు రైల్లో. మనం రైల్లో ప్రయాణం చెస్తున్నప్పుడు కిటికీలోంచి దృశ్యాలను గమనిస్తూంటే, దూరంగా కొండలు, పచ్చటిపొలాలు, ఎగిరే పట్టణాలు, కొండల్ని ముద్దాడుతున్న మబ్బులు - ఈ దృశ్యాలన్నిటినీ కూడా చూడని వ్యక్తంటూ ఎవరూ ఉండరు. ఇలాంటి భావనల్ని మనస్సుకు హత్తుకుపోయేలా రాయడం అనేది, పాటని దృశ్యపరంగా చూపగలగడంలో ఓ రకమైన ఆనందం వుంది. ఆ పాట వచ్చేసంచికలో..!

(కొనసాగింపు వచ్చే సంచికలో)

COMMENTS